

Zbraslavská kronika (Chronicon Aulae Regiae)

- Zbraslavská kronika je též označována jako Kronika Petra Žitavského.
- Je to naše největší předhusitská kronika psaná latinsky.
- Vznikala mezi lety 1305 – 1339.
- Autoři kroniky jsou dva mniši (později opati) ze Zbraslavského kláštera, který byl založen králem Václavem II. v roce 1292.
- Kronika zahrnuje roky 1253 – 1338. Zaznamenává dobu posledních Přemyslovců a prvních Lucemburků.

Autoři

Ota Durynský

- První z autorů je opat Ota Durynský.
- Ota byl mnich, který přišel na Zbraslav z kláštera v Sedlci.
- Po odstoupení opata Konráda v roce 1297 byl Ota zvolen opatem, avšak tuto funkci zastával jen rok a půl, poté se jí vzdal.
- Kroniku začal psát po smrti Václava II. v roce 1305.
- Jeho záměrem bylo napsat dílo na oslavu Václava II., jakožto zakladatele kláštera. Jeho část kroniky má tudíž legendistický charakter, Václav II. je zde zobrazován jako ideální panovník.
- V samém úvodu jeho díla se objevuje několik zpráv o událostech, které se týkají vlády Přemysla Otakara II.
- Ota psal kroniku po dobu devíti let až do jeho smrti v roce 1314. Za tuto dobu však stihl napsat jen 51 kapitol a ve svém vypravování se dostal do roku 1294.

Petr Žitavský

- Druhým autorem je Petr Žitavský, který byl taktéž mnichem ve Zbraslavském klášteře.
- Byl to velmi vzdělaný člověk, jehož dokladem je jeho literární dílo.
- Protože se Petr pohyboval v nejbližším okolí královského dvora, byl svědkem mnoha událostí domácí politiky. Petr byl jako mnich přítomen korunovaci i pohřbu Václava II., byl členem poselstva k Jindřichovi VII., byl přítomen slavnostnímu sňatku Jana a Elišky ve Špýru.
- Také měl přístup k diplomatickým materiálům (listiny), které v kronice citoval a informace mu poskytovali činitelé vnitřní i mezinárodní politiky.
- V roce 1316 se stává třetím opatem Zbraslavského kláštera.
- Na kronice začal pracovat po Otově smrti. Navázal tam, kde Ota skončil, a dokončil jeho životopisné dílo o Václavu II.
- Kronika se však pod jeho vedením ubírala jiným směrem. Petr odmítal psát dále klášterní kroniku, ve svém díle se chtěl zabývat českou i zahraniční politikou. Tuto skutečnost prohlašoval i v prologu k celé kronice.
- Kronika končí v roce 1338. Poslední zmínku o Petrovi máme z ledna 1339.

Struktura kroniky

1. Kniha první

- Obsahuje prolog k celé kronice, předmluvu, sumář a 130 kapitol.
- Zahrnuje léta 1253 – 1316.
- První kniha je sestavena tematicky a má spíše charakter legendy.

Prolog – autor Petr Žitavský, věnování Valdsasského opatu Janu III. a vyjádření svých záměrů.

Sumář kapitol první knihy

Kapitola 1: Předmluva k první knize, autor Ota Durynský.

Kapitoly 1 – 8: Zprávy událostí za vlády Přemysla Otakara II.

Kapitoly 1 – 83: Životopis Václava II.

Kapitola 84: Václav III.

Kapitola 85: Rudolf Habsburský

Kapitoly 86 -87: Jindřich Korutanský

Kapitoly 88 – 111: Nástup Lucemburků na trůn, vláda Jana Lucemburského.

Kapitoly 112 – 120: Císař Jindřich VII.

Kapitoly 121 – 129: zmíněny zajímavé události - zrušení templářského řádu, smrt papeže Klimenta V., mor.

Kapitola 130: Obsahuje Petrovu závěť – píše zde o údělu smrti a o hodnotách křesťanského života.

2. Kniha druhá

- Obsahuje předmluvu, sumář a 30 kapitol.
- Zahrnuje léta 1317 – 1333.
- Věnována především vládě Jana Lucemburského, končí návratem prince Karla.
- Autor postupuje letopisecky, jednotlivé události sepisuje rok po roce.

3. Kniha třetí

- Obsahuje předmluvu, sumář a 15 kapitol. Zahrnuje léta 1333 – 1338.
- Stejně jako druhá kniha má letopisecký ráz.

Význam kroniky

- Zbraslavská kronika se stala důležitým historickým pramenem, především díky přesným informacím a kvalitnímu literárnímu zpracování.
- Ze Zbraslavské kroniky čerpali kronikáři doby Karla IV.
- Dochovalo se pět rukopisů, celá kronika je obsažena v jihlavském rukopise.

Edice

Petra Žitavského Kronika Zbraslavská, Ed. Josef Emler, FRB IV., Praha 1884, s. 1 – 337.

Překlad

František HEŘMANSKÝ – Rudolf MERTLÍK, *Zbraslavská kronika, Chronicon Aulae Regiae*, Praha 1976.

Použitá literatura

Marie BLÁHOVÁ, *Osudy Zbraslavské kroniky*, *Studia Historica brunensia* 62, 2015, s. 143 – 154.

František HEŘMANSKÝ – Rudolf MERTLÍK, *Zbraslavská kronika, Chronicon Aulae Regiae*, Praha 1976.

Jana NECHUTOVÁ, *Latinská literatura českého středověku do roku 1400*, Praha 2000.

Jiří SPĚVÁČEK, *Petr Žitavský a počátky lucemburské dynastie v českých zemích*, MHB 3, 1993, s. 177 – 197.